

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Handreiking onderwijs voor kinderen en jongeren uit Oekraïne

Een handreiking voor schoolbesturen en gemeenten

Versie: 19 april 2022

Deze handreiking is samengesteld onder regie van het ministerie van OCW in samenwerking met de Inspectie van het Onderwijs (IvHO), LOWAN po en vo (ondersteuning onderwijs aan nieuwkomers), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de sectororganisaties voor primair onderwijs (PO-Raad) en voortgezet onderwijs (VO-raad).

Deze handreiking wordt de komende periode waar nodig aangevuld en geactualiseerd.

Inhoudsopgave

Inleiding 3

1. Onderwijs aan leerlingen uit Oekraïne: hoe en wat? 4

Spoor 1: benutten van bestaande mogelijkheden 4

1a: onderwijs gericht op nieuwkomers 4

1b: onderwijs aan Oekraïense leerlingen op een reguliere of speciale school 4

1c: Richtlijnen voor onderwijs aan leerlingen uit Oekraïne bij bestaande nieuwkomersvoorzieningen, reguliere en speciale scholen: 5

Spoor 2: tijdelijke onderwijsvoorzieningen 6

2a: Uitgangspunten voor het oprichten van een tijdelijke onderwijsvoorziening 7

2b: Het onderwijsaanbod op de tijdelijke onderwijsvoorzieningen 8

2c: Onderwijspersoneel in de tijdelijke voorziening 9

2d: Toezicht/veiligheid in de tijdelijke voorziening 9

3. Algemene informatie nieuwkomersonderwijs 10

3a: Nieuwkomersbekostiging + maatwerkbekostiging 10

3b: overige regelingen 10

2. Governance: rolverdeling landelijk en lokaal 11

Landelijke rolverdeling 11

Organiseren van het onderwijs: lokale rolverdeling 11

Escalatie: wat als er extra ondersteuning nodig is? 13

Samenwerking tussen gemeenten: regionale aanpak 13

3. Meer informatie 14

Ministerie van OCW 14

LOWAN 14

Inspectie van het Onderwijs 14

VNG 14

Onderwerpen die in volgende versies van de handreiking aan bod zullen komen 14

Inleiding

Als je als kind of jongere huis en haard hebt moeten verlaten, en ook je school, dan staat je leven op zijn kop. Het onderwijs speelt dan een extra belangrijke rol: leerlingen kunnen zich verder ontwikkelen en verder leren, een school biedt leerlingen structuur, de leerlingen komen in contact met leeftijdsgenoten en de school is een veilige plek om naartoe te gaan. Steeds meer mensen uit Oekraïne komen naar Nederland, waaronder veel kinderen en jongeren onder de 18 jaar. We zien dat scholen en gemeenten, die in tijden van corona ook stevige uitdagingen het hoofd hebben geboden, opnieuw enorme inspanningen leveren om deze leerlingen - samen met leerlingen uit andere landen en uit Nederland zelf - onderwijs te bieden. In het begin lukt(e) het nieuwkomersvoorzieningen vaak nog om een onderwijsaanbod te doen. Maar inmiddels is de rek er op veel plekken uit, terwijl we weten dat er nog meer kinderen en jongeren uit Oekraïne naar Nederland kunnen komen. Het ministerie van OCW biedt daarom extra hulp. Een passend onderwijsaanbod aan vluchtelingen uit Oekraïne is een groot maatschappelijk vraagstuk. Scholen en gemeenten hebben hier dagelijks mee te maken en zijn op zoek naar oplossingen. Deze handreiking kan dienen als hulpmiddel bij het maken van keuzes als de nood hoog is en tijdelijke extra maatregelen vanwege de bijzondere omstandigheden onontbeerlijk zijn.

Schoolleiders, besturen en gemeenten zijn dagelijks op zoek naar oplossingen. Om antwoord te geven op veelgestelde vragen en de betrokken partijen meer houvast te bieden, heeft het ministerie van OCW in afstemming met organisaties zoals de PO-Raad, VO-raad, LOWAN, de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) en de VNG deze handreiking opgesteld. U vindt hier informatie over de invulling van het onderwijs, de inzet van onderwijspersoneel, de bekostiging en het toezicht. Ook is opgenomen waar u meer informatie kunt vinden.

In de handreiking beschrijven we niet alleen de mogelijkheden binnen het huidige kader, maar ook oplossingen bij overmacht.

Uitgangspunt is dat we kinderen en jongeren zoveel mogelijk ondersteunen om zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen gedurende hun tijd in Nederland. Hierbij zijn we ons ervan bewust dat zo mogelijk leerlingen de wens hebben om op een zeker moment terug te keren naar Oekraïne. Het is wenselijk dat het onderwijs zoveel mogelijk aansluit bij het aanbod van het bestaande nieuwkomersonderwijs en bij de beschikbare deskundigheid: waar een regio en/of een school voldoende ruimte heeft om Oekraïense kinderen in het bestaande nieuwkomersonderwijs op te nemen, gebeurt dit ook. Scholen en gemeenten benutten eerst de mogelijkheden binnen de huidige wet- en regelgeving. Maar gegeven de grote instroom van leerlingen uit Oekraïne komt het onderwijsstelsel dermate onder druk te staan, dat de huidige mogelijkheden niet meer in alle gevallen volstaan. Deze handreiking kan benut worden om in die situatie op korte termijn in oplossingen te voorzien. Parallel zet OCW in op juridische mogelijkheden om waar nodig meer aan te sluiten bij de praktijk en de behoeften van schoolbesturen en leerlingen. Ook de inspectie houdt bij haar toezicht (en het beoordelen van de leeruitkomsten en onderwijsresultaten) rekening met (Oekraïense en andere) vluchtelingen.

Samen staan we voor een grote opgave om ook deze kinderen en jongeren onderwijs te kunnen bieden. Er is grote waardering voor de vele mensen in en rondom het onderwijs die zich sinds de komst van de kinderen en jongeren uit Oekraïne naar Nederland inzetten om hen naar school te laten gaan. We realiseren ons dat de situatie in Oekraïne ongewis is en dat we steeds in goed overleg en afstemming met elkaar moeten bezien of deze handreiking nog passend is.

1. Onderwijs aan leerlingen uit Oekraïne: hoe en wat?

Het onderwijs aan leerlingen uit Oekraïne zorgt voor grote uitdagingen voor onderwijspersoneel op scholen, schoolbesturen en andere betrokkenen bij het onderwijs. De wijze waarop het onderwijs aan deze leerlingen kan worden georganiseerd is in te delen langs twee sporen: in het eerste spoor wordt het bestaande nieuwkomers onderwijs ten volle benut en waar mogelijk zoveel mogelijk opgeschaald (spoor 1). Mocht het bestaande nieuwkomersonderwijs in een regio echter niet in voldoende mate kunnen uitbreiden om de leerlingaantallen van (Oekraïense) vluchtelingenkinderen aan te kunnen, dan kan worden opgeschaald naar tijdelijke onderwijsvoorzieningen (spoor 2).

Spoor 1: benutten van bestaande mogelijkheden

1a: onderwijs gericht op nieuwkomers

In Nederland zijn er zowel in het primair onderwijs (hierna: po) als in het voortgezet onderwijs (hierna: vo) scholen met een onderwijsaanbod dat speciaal gericht is op het in het Nederlandse onderwijssysteem laten landen van kinderen die geen Nederlands spreken en (nog) geen of weinig ervaring hebben met het Nederlandse onderwijs. Dit noemen we ook wel nieuwkomersvoorzieningen. Een onderwijsprogramma op deze scholen biedt kinderen en jongeren de mogelijkheid om de taal te leren en mogelijkheden om zich voor te bereiden op instroom in het reguliere of speciale onderwijs. In het vo zijn dit de Internationale Schakelklassen (hierna: ISK's) en in het po zijn dit de nieuwkomersvoorzieningen. De ISK's worden ook wel Eerste Opvang Anderstaligen (EOA) genoemd. Daarnaast zijn er in het po ook reguliere scholen die de

ervaring en expertise hebben om leerlingen die nieuw in Nederland zijn, een goed aanbod te kunnen bieden. De bestaande nieuwkomersvoorzieningen zijn flink aan het opschalen om de kinderen en jongeren uit Oekraïne waar mogelijk op te nemen op hun scholen.

Op www.rijksoverheid.nl/onderwijsvooroekraine is alle informatie te vinden over het onderwijs aan leerlingen uit Oekraïne.

1b: onderwijs aan Oekraïense leerlingen op een reguliere of speciale school¹

Als op een school die geen nieuwkomersvoorziening is, een kind wordt aangemeld uit Oekraïne (of uit een ander land waar Nederlands niet de voertaal is) adviseren we om contact op te nemen met een nieuwkomersvoorziening in de buurt en/of met LOWAN. Dit geldt ook voor kinderen die voor het eerst met onderwijs starten (4 of 5 jaar), die in de praktijk overigens vaak wel meteen op een reguliere school terecht kunnen. De school kan dan in overleg met de nieuwkomersvoorziening of LOWAN bekijken of de deskundigheid beschikbaar is (of verkregen kan worden) om de leerling(en) een goed aanbod te bieden. Een nieuwkomersvoorziening in de buurt kan mogelijk ook ambulante begeleiding bieden bij bijvoorbeeld de invulling van het onderwijsprogramma, advies over de intakeprocedure en informatie over beschikbaar lesmateriaal.² Heeft u vragen die meer gaan over de kaders of financiering, dan kunt u ook contact opnemen met het ministerie van OCW via de regiocoördinatoren via onderwijsvooroekraine@minocw.nl.

Wilt u in gesprek met de regiocoördinatoren over uw lokale aanpak, dan kunt u ook telefonisch contact met hen opnemen: 06 15 03 82 81.

¹ In deze handreiking wordt gesproken van onder meer 'reguliere scholen' of 'speciale scholen'. Met 'reguliere scholen' worden scholen bedoeld die het reguliere basisonderwijs of voortgezet onderwijs aanbieden, niet zijnde voorzieningen die gericht zijn op nieuwkomersonderwijs. Met 'speciale scholen' worden scholen uit het speciaal (basis)onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs bedoeld.

² Op dit moment wordt nog onderzocht of er voor deze ambulante begeleiding financiële ondersteuning mogelijk gemaakt kan worden. Hier zal in een volgende versie van de handreiking meer informatie over komen.

Tip: LOWAN is de ondersteunende organisatie voor het nieuwkomersonderwijs. Op de website van LOWAN, www.lowan.nl, vindt u een overzicht van alle scholen die al nieuwkomersonderwijs aanbieden. U kunt op deze website dus vinden welke scholen bij u in de buurt ervaring hebben met het bieden van onderwijs aan kinderen en jongeren die nieuw zijn in Nederland.

Op www.rijksoverheid.nl/onderwijsvooroeukraïne kunt u alle informatie vinden over het onderwijs aan kinderen en jongeren uit Oekraïne.

Vanwege de aanwezige deskundigheid stimuleren we dat kinderen uit Oekraïne naar een nieuwkomersvoorziening gaan. Maar de groep is groot en we zien dat ook reguliere scholen hun uiterste best doen om een goed onderwijsaanbod te bieden. Als een ouder zijn of haar kind bij een school zonder nieuwkomersexpertise aanmeldt, dan adviseren we dat de school contact opneemt met een bestaande nieuwkomersvoorziening in de buurt (te vinden via de website van LOWAN). In overleg met de nieuwkomersvoorziening kan bekeken worden waar de leerling het beste op zijn plek is. De school kan vervolgens de mogelijkheden met de ouders bespreken en bijvoorbeeld ook doorverwijzen als er in de buurt een beter nieuwkomersaanbod gedaan kan worden.

Als ouders ervoor kiezen hun kind in te schrijven op een reguliere school, dan moet de school de leerling volgens de wet toelaten als er nog plaatsruimte (toelatingscapaciteit) beschikbaar is en/of onderzoek doen als er sprake is van een ondersteuningsbehoefte van de leerling (zorgplicht). In het vo moet de leerling ook het juiste niveau hebben (een nieuwkomersschool kan mogelijk meedenken over de intake). Met andere woorden: een leerling die uitstroomt uit groep 8 op vmbo-niveau kan niet worden toegelaten op een school met alleen gymnasium. In het geval van bijzondere scholen, dienen ouders ook de richting van de school te respecteren.

Een school die zelf 'vol' is, mag leerlingen weigeren, mits dit consequent gebeurt en daarover transparant en tijdig wordt gecommuniceerd. Als een school die vol is, weigert een leerling toe te laten, dan kan de gemeente helpen bij het vinden van een andere (openbare) school. De verantwoordelijkheid voor aanmelding ligt echter altijd bij de

ouders, de verantwoordelijkheid voor een besluit op toelating ligt bij het schoolbestuur.

Voor een school in het speciaal basisonderwijs of (voortgezet) speciaal onderwijs is een toelaatbaarheidsverklaring, afgegeven door het samenwerkingsverband, nodig bij de aanmelding voor de school.

Advies aan scholen en gemeenten is om ouders tijdig/ goed te informeren welke voorzieningen de regio biedt en ook wat het beleid is voor toelating (bijvoorbeeld centrale aanmelding, postcodebeleid of voorkeursbeleid voor broertjes en zusjes).

1c: Richtlijnen voor onderwijs aan leerlingen uit Oekraïne bij bestaande nieuwkomersvoorzieningen, reguliere en speciale scholen:

Het onderwijs is voor iedereen toegankelijk, ongeacht de nationaliteit van de leerling. Kinderen en jongeren die nieuw zijn in Nederland zijn het meest op hun plek op een school waar de expertise is om hen onderwijs te bieden.

Het is wenselijk de leerlingen zo snel mogelijk in te schrijven in het Register Onderwijsdeelnemers (ROD). *Het is niet nodig om dit 'apart' te doen, bijvoorbeeld op een aparte (dis-)locatie.* Voor leerlingen die nieuw zijn in Nederland kan de school in het primair onderwijs nieuwkomersbesteding aanvragen, in het voortgezet onderwijs ontvangt de school de nieuwkomersbesteding ambtshalve na inschrijving (zie hiervoor paragraaf 3).

Als een school leerlingen toelaat, is de school ervoor verantwoordelijk dat de leerlingen een passend aanbod krijgen. Voor de inhoud van het onderwijs: een reguliere school moet rekening houden met voldoende maatwerk voor een leerling die nieuw is in Nederland (denk aan NT2), en daarnaast biedt de school waar mogelijk het reguliere curriculum. Een bestaande nieuwkomersvoorziening biedt leerlingen uit Oekraïne het reguliere aanbod dat op de school wordt aangeboden. (Zie paragraaf 2 wanneer dit niet meer haalbaar is.) Er is veel online Oekraïens lesmateriaal te vinden, dit is onder meer te vinden op de website van LOWAN: www.lowan.nl. Scholen kunnen dit benutten, zolang ze zorgen dat het een verrijking is van het bestaande lesaanbod en er goede begeleiding bij wordt geboden. Het mag niet ten koste gaan van het reguliere aanbod dat op scholen wordt aangeboden en het doel van het nieuwkomersonderwijs

dat de leerlingen voorbereid worden op het doorstromen naar regulier Nederlands onderwijs. Afstandsonderwijs kan ook een deel van het programma zijn, hiervoor gelden ook bovenstaande uitgangspunten. Het moet wel met de medezeggenschapsraad zijn afgestemd.

Leraren uit Oekraïne kunnen als leraar worden aangesteld als zij een erkenning van hun diploma hebben en beschikken over een VOG. Voor wat betreft de verplichtstelling van een VOG volgt het ministerie van OCW de rijksbrede richtlijnen voor werkgevers en organisaties: Anticiperend op een erkenning van het diploma kunnen scholen Oekraïense leraren al inzetten op school, bijvoorbeeld als onderwijsondersteunend personeel. Voorwaarde is dat dit onder goede begeleiding en verantwoordelijkheid van een bevoegde leraar gebeurt en er volgens het vierogen-principe wordt gewerkt. De leraar moet intussen wel de erkenning van het diploma in gang zetten.

Tip:

De erkenning van een diploma kan aangevraagd worden bij DUO via: <https://duo.nl/particulier/foreign-diploma-in-the-netherlands/working-as-a-teacher.jsp>

Een VOG kan worden aangevraagd via de gemeente of via Justis: <https://www.justis.nl/service-contact/veelgestelde-vragen/vog/hoe-kan-ik-een-vog-aanvragen-als-ik-niet-ben-ingeschreven-in-de-brp>

Meer informatie over de rijksbrede richtlijnen voor werkgevers en organisaties omtrent VOG's is te vinden via Justis: <https://www.justis.nl/producten/verklaring-omtrent-het-gedrag-vog/werkgevers-en-organisaties/waarom-en-wanneer-moet-u-screenen>

De inspectie telt de leeropbrengsten van nieuwkomers op alle scholen (reguliere scholen, speciale scholen of scholen die zich met name richten op nieuwkomers) de eerste jaren niet mee bij het reguliere toezicht. Zowel in het primair als voortgezet onderwijs neemt de inspectie

nieuwkomers (dus ook Oekraïense vluchtelingen) de eerste 2 jaar (vo) of 4 jaar (po) niet mee als de leerresultaten van scholen worden beoordeeld.³ De leerresultaten van deze leerlingen hebben dus geen gevolgen voor de beoordeling van een school. Verder bestaat in het vo de mogelijkheid om als de inspecteur daar aanleiding voor ziet, de resultaten van deze leerlingen nog een jaar langer buiten beschouwing te laten (op voorwaarde dat de school kan aantonen dat men ook met deze groep wel maximale leerwinst behaalt).

Advies is om bij een tekort aan huisvesting en/of personeel als schoolbestuur in gesprek te gaan met de gemeente(n) en met scholen waar u al mee samenwerkt in de regio. De gemeente is verantwoordelijk voor het regelen van huisvesting. Komt u er in uw reguliere overlegstructuur niet samen uit (zie hoofdstuk 3 voor meer uitleg over de lokale rolverdeling), dan kan OCW helpen. Neemt u dan contact op met de regiocoördinatoren van OCW via onderwijsvooroekraine@minocw.nl of via 06 15 03 82 81.

Spoor 2: tijdelijke onderwijsvoorzieningen

In de bijzondere situatie dat scholen niet verder kunnen opschalen binnen de bestaande kaders, kunnen schoolbesturen tijdelijke onderwijsvoorzieningen inrichten voor kinderen en jongeren uit Oekraïne. Deze voorzieningen vallen altijd onder de verantwoordelijkheid van een schoolbestuur. De tijdelijke onderwijsvoorzieningen kunnen bestaan uit aparte klassen binnen een bestaande school. Schoolbesturen kunnen er ook voor kiezen om de tijdelijke onderwijsvoorziening in de vorm van een dislocatie (po) of tijdelijke nevenvestiging (vo) te organiseren als de schoolbesturen en de betreffende gemeenten constateren dat er onvoldoende capaciteit beschikbaar is. Zo kunnen extra leerlingen onderwijs krijgen. Een dislocatie of nevenvestiging kan zowel bij een school met bestaande nieuwkomersvoorziening als bij een school zonder nieuwkomersexpertise worden ingericht.

Het bieden van een goed aanbod aan nieuwkomers is een gezamenlijke opdracht voor schoolbesturen, gemeenten en OCW. Een school of een schoolbestuur kan dit niet

³ Onderwijs aan Oekraïense kinderen liefst bij bestaand nieuwkomersonderwijs | Nieuwsbericht | Inspectie van het onderwijs ([onderwijsinspectie.nl](https://www.ivo.nl/nieuwsbericht/onderwijsinspectie.nl))

alleen. Het ministerie van OCW is verantwoordelijk voor een landelijk dekkend aanbod. De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende onderwijsaanbod in de gemeente. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de inhoud van het onderwijsaanbod, het werven van bevoegd personeel en de onderwijshoud.

N.B.: OCW is bezig om met spoed in regelgeving nadere uitwerking te geven aan dergelijke tijdelijke noodvoorzieningen. In deze wetgeving is er aandacht voor de tijdelijkheid van de mogelijkheid tot afwijking van wet- en regelgeving. Bij afwijking van wet- en regelgeving moet er een plan zijn waarin het schoolbestuur aangeeft hoe binnen een redelijke termijn wel aan wet- en regelgeving voldaan wordt. In de aanloop naar deze regelgeving bieden OCW en de inspectie al wel ruimte voor deze voorzieningen volgens de uitgangspunten die in deze handreiking worden omschreven. Wel blijft het wenselijk om waar mogelijk ook in deze fase toe te werken naar een onderwijsaanbod dat leerlingen voorbereidt op aansluiting in het Nederlandse onderwijs. Bij vragen kunt u contact opnemen met de regiocoördinator van OCW via onderwijsvoorokraine@minocw.nl of 06 15 03 82 81.

za: Uitgangspunten voor het oprichten van een tijdelijke onderwijsvoorziening

Als een schoolbestuur een tijdelijke onderwijsvoorziening in wil richten, dan kan na overleg met de gemeente(n) de tijdelijke onderwijsvoorziening worden opgericht. Bijzonder aan de onderwijsvoorziening is, dat tijdelijk mag worden afgeweken van een aantal eisen aan het onderwijsaanbod en -personeel.

- In een tijdelijke onderwijsvoorziening volgen leerlingen een tijdelijke periode onderwijs met als doel daarna door te stromen naar een reguliere (nieuwkomers) school of een speciale school of de inhoud van het aanbod op de tijdelijk onderwijsvoorziening gelijk te maken aan 'reguliere' nieuwkomersvoorzieningen. De tijdelijke onderwijsvoorziening is een noodoplossing.
- Hierbij geldt het principe 'pas toe of leg uit': de tijdelijke onderwijsvoorziening moet niet langer dan nodig bestaan en werkt toe naar regulier (nieuwkomers) onderwijs. Wanneer de scholen in de regio kunnen voldoen aan de reguliere eisen voor nieuwkomersonderwijs, wordt dit georganiseerd. De voorziening wordt dan een 'gewone' nieuwkomersvoorziening.
- Het schoolbestuur doet, wanneer er is besloten een tijdelijke voorziening op te starten, een melding bij het

ministerie van OCW dat er een tijdelijke onderwijsvoorziening wordt gestart via onderwijsvoorokraine@minocw.nl. Het ministerie van OCW deelt de melding met de inspectie. Op deze manier hebben we landelijk in beeld waar de nood zo hoog is dat er moet worden afgeweken van het reguliere aanbod: zo kunnen we met de school meedenken over het aanbod, hulp aanbieden waar het nodig is en eventuele knelpunten snel oplossen. Bij de melding vermeldt het schoolbestuur de volgende gegevens:

- Naam van het schoolbestuur en bestuursnummer;
- De betreffende school en het BRIN-nummer waar de leerlingen worden ingeschreven en waar de tijdelijke voorziening dus onder valt;
- Adres van de school: waar krijgen de leerlingen les?;
- Aantal leerlingen in de tijdelijke voorziening waar rekening mee wordt gehouden. Evenals het aantal groepen/klassen.
- Voorziena startdatum van de tijdelijke voorziening
- Of de voorziening verbonden is aan een specifieke opvanglocatie.

NB: Ook bestaande tijdelijke voorzieningen vragen we om deze gegevens zo snel mogelijk te melden bij OCW.

- De school stelt een plan voor de tijdelijke voorziening op.
  - In het plan geeft de school een overzicht van de wijze waarop zij voornemens is gebruik te maken van de ruimte in de wet, en op welke termijn en op welke wijze zij gaat toewerken naar een 'regulier' nieuwkomersaanbod. Daarmee wordt bedoeld het aanbod op een bestaande nieuwkomersschool (po) of ISK (vo). In het plan wordt aangegeven in hoeverre wordt afgeweken van de bepalingen rond bevoegdheden, het onderwijsaanbod en onderwijstijd. In het plan staat een korte beschrijving van het curriculum per (leeftijds)groep of op individueel niveau. Ook wordt beschreven hoe de tijdelijke onderwijsvoorziening is georganiseerd, wie verantwoordelijk is voor welk aanbod en op welke wijze on(der)bevoegde leraren en bevoegde leraren uit Oekraïne worden begeleid bij het geven van onderwijsactiviteiten.
  - Het schoolbestuur deelt het plan binnen twee maanden na de start van de tijdelijke onderwijsvoorziening met het ministerie van OCW en de inspectie via onderwijsvoorokraine@minocw.nl.
  - Voor meer hulp en toelichting kan contact opgenomen worden met OCW via onderwijsvoorokraine@minocw.nl.
  - Ook van de tijdelijke voorzieningen die al gestart zijn vragen we dat zij hun plan delen, binnen twee maanden na de melding bij OCW dat zij gestart zijn.

Het gaat hier om een buitengewone situatie. Scholen zijn al aan de slag gegaan, waarvoor er grote waardering is. Tijdelijke voorzieningen zullen niet altijd vanaf de start aan alle eisen kunnen voldoen. Hierbij is er begrip voor de uitdagingen waar scholen mee te maken krijgen in zowel het aantal nieuwkomers, het lerarentekort als mogelijk een gebrek aan passend lesmateriaal. Niemand zal aan het onmogelijke worden gehouden. Het is wenselijk om dit aan te geven bij de melding aan het ministerie van OCW en de inspectie dat er een tijdelijke onderwijsvoorziening gestart (via onderwijsvooroekraine@minocw.nl). Dan kunnen OCW en de inspectie met de school meedenken hoe er gewerkt wordt aan een aanbod dat meer binnen de hieronder gestelde kaders past. Hierbij kunnen OCW en de inspectie meedenken over oplossingen en knelpunten zoveel mogelijk wegnemen.

Voor het oprichten van een tijdelijke onderwijsvoorziening gelden de volgende voorwaarden:

- Er is een dusdanig groot tekort in de formatie van een school dat het onderwijs niet met de gebruikelijke lesinhoud volledig kan worden gegeven door (volledig) bevoegde leraren.
- Het bevoegd gezag blijft zich inspannen om de formatie en de inhoud van het aanbod zo op te schalen/aan te passen dat zij weer een regulier (nieuwkomers)onderwijsaanbod door bevoegd personeel aanbiedt.

zb: Het onderwijsaanbod op de tijdelijke onderwijsvoorzieningen

Het aanbod op de tijdelijke onderwijsvoorziening mag dus afwijken van het reguliere aanbod op een nieuwkomersvoorziening. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

- Het aanbod bestaat uit drie onderdelen: (1) een aanbod aan Nederlands⁴, (2) een aanbod aan inhoudelijk vakonderwijs zoals rekenen/wiskunde, zintuigelijke/lichamelijke opvoeding, burgerschap en eventueel andere inhoudelijke vakken uit het curriculum en (3) andere onderwijsgerichte activiteiten. Alle activiteiten passen binnen de uitgangspunten van het onderwijs.
- In principe wordt er qua onderwijstijd een verdeling van 1/3, 1/3, 1/3 aangehouden: de onderwijstijd wordt voor 1/3 besteed aan NT2, voor 1/3 aan het aanbod aan

inhoudelijk vakonderwijs en voor 1/3 aan andere onderwijsgerichte activiteiten.

- Het inhoudelijke vakonderwijs en de andere onderwijsgerichte activiteiten mogen ook gegeven worden in een andere taal dan het Nederlands, bijvoorbeeld in het Oekraïens.
- Het inhoudelijk vakonderwijs bevat in ieder geval een aanbod aan rekenen/wiskunde, burgerschap (denk hierbij aan: aandacht voor een veilig klimaat, respect voor alle culturen en oriëntatie op de huidige omgeving) en zintuigelijke/lichamelijke opvoeding.
- De ‘andere onderwijsgerichte activiteiten’ zijn activiteiten ten aanzien van de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. Hierbij kan de samenwerking worden opgezocht met andere organisaties, zoals sport-, cultuur-, of welzijnsorganisaties.
- De school doet bij elke leerling een intake waarbij het niveau van de leerling in kaart wordt gebracht, zodat er een passend aanbod kan worden gedaan en volgt de ontwikkeling van de leerling.

Van deze uitgangspunten kan worden afgeweken als de praktische omstandigheden er voor zorgen dat het echt niet haalbaar is. Scholen doen wat ze kunnen. Er is begrip voor de uitdagingen waar scholen mee te maken krijgen in zowel het aantal nieuwkomers, het lerarentekort als mogelijk een gebrek aan passend lesmateriaal. Niemand zal aan het onmogelijke worden gehouden. Zoals in paragraaf 2a is omschreven is het wenselijk om dit aan te geven bij het ministerie van OCW en de inspectie, zodat er hulp geboden kan worden.

Specifiek ten aanzien van onderwijs in het Oekraïens en/of in het Oekraïense curriculum wordt het volgende opgemerkt:

- In de tijdelijke voorzieningen is het mogelijk om een deel van het onderwijs in het Oekraïens te verzorgen, als dit bijdraagt aan de veiligheid en het welzijn van de leerlingen. De school zorgt hierbij voor een goede aansluiting bij de rest van het onderwijs.
- Zoals uit de voorgaande informatie blijkt, is het niet wenselijk dat op de voorziening het volledige aanbod in het Oekraïens is. Streven is immers een aansluiting in het Nederlandse onderwijs.
- Het Oekraïense gedeelte van het onderwijs kan ook op afstand (bijvoorbeeld digitaal) worden aangeboden, de school zorgt hierbij voor goede begeleiding van de leerlingen.

---

⁴ NT2: Nederlands als tweede taal.

- Voor leerlingen die in hun eindexamenjaar naar Nederland komen, wordt verkend of zij (wel) het volledige Oekraïense curriculum kunnen volgen en eindexamen kunnen doen volgens de onderwijswetgeving in Oekraïne. Hierover zal in een volgende versie van deze handreiking meer informatie geboden worden.

zc: Onderwijspersoneel in de tijdelijke voorziening

De volgende uitgangspunten gelden voor het onderwijspersoneel in de tijdelijke voorzieningen:

- Het streven is om zoveel mogelijk bevoegde en bekwame leraren in te zetten. Ook kan in het po de handreiking voor Lerarentekort basisonderwijs van de inspectie worden gevolgd.⁵
- Alle mensen die werken met kinderen, hebben een Verklaring omtrent het gedrag (VOG). Zie voor de procedure van het aanvragen van deze VOG paragraaf 1c. Hierbij volgt het ministerie van OCW de rijksbrede richtlijnen. (N.B. Een VOG is niet verplicht voor vrijwilligers, zoals een leesouder.) Geadviseerd wordt om dan zoveel mogelijk volgens het vier-ogen-principe te werken.
- Voor het onderwijs in de Nederlandse taal en cultuur worden zoveel mogelijk leraren met een po-bevoegdheid, een NT2-certificaat en/of leraren met een bevoegdheid Nederlands eerste- of tweedegraads en ervaring met nieuwkomers aangesteld.
- Het volledige aanbod in de onderwijstijd, dus ook de op onderwijsgerichte activiteiten naast het NT2-aanbod en vakinhoudelijke aanbod vinden altijd plaats onder verantwoordelijkheid van een bevoegde leraar.
- In noodgevallen en bij tekorten kan in het plan ook worden opgenomen hoe mensen met andere deskundigheden worden ingezet, zoals pedagogisch medewerkers, psychologen of orthopedagogen.

zd: Toezicht/veiligheid in de tijdelijke voorziening

Zoals al eerder benoemd meldt een schoolbestuur bij het ministerie van OCW wanneer er gestart wordt met een tijdelijke onderwijsvoorziening en zorgt het schoolbestuur voor een plan waarin de aanpak is opgenomen. Het ministerie van OCW deelt deze informatie met de inspectie. De inspectie houdt rekening met de uitdaging waar scholen voor staan en de omstandigheden waar ze rekening mee moeten houden. Zij staat dus niet meteen op de stoep, maar legt 2 tot 3 maanden na de start van een tijdelijke (nieuwkomers)voorziening een bezoek af. Dan wordt er een oriënterend gesprek gevoerd met het bestuur over het onderwijs. Doel van het gesprek is stimulerend en de inspectie baseert hierop een eventueel vervolgtoezicht. Het gesprek is gericht op de veiligheid van de leerlingen, het plan van de voorziening en de intake en begeleiding van de leerlingen. Afhankelijk van de duur van de voorziening zal het vervolgtoezicht verder vorm krijgen.

De leerplichtambtenaar ziet er op toe dat alle kinderen tijdig worden ingeschreven, een onderwijsprogramma aangeboden krijgen en zoveel mogelijk onderwijs op maat kunnen volgen.

De school kan zelf een vorm van monitoring van de sociale veiligheid inrichten, bijvoorbeeld via de zorgstructuur en het veiligheidsbeleid van de school of met hulp van de gemeente. Het hanteren van de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling en de meldplicht bij zedenmisdrijven blijft van kracht.

OCW zet in op het vaststellen van tijdelijke spoedregeling waarin de mogelijkheden om af te wijken van de normale eisen worden vastgelegd. Totdat die spoedregeling is vastgesteld houdt de inspectie in haar toezicht al rekening met de huidige bijzondere omstandigheden op basis van de ruimte zoals die in deze handreiking wordt omschreven.

⁵ <https://www.onderwijsinspectie.nl/actueel/nieuws/2018/11/8/handreiking-lerarentekort-basisonderwijs>.

3. Algemene informatie nieuwkomersonderwijs

3a: Nieuwkomersbekostiging + maatwerkbekostiging

Scholen die aan Oekraïense leerlingen en andere nieuwkomers onderwijs geven, kunnen hiervoor in aanvulling op de reguliere bekostiging ook een zogenoemde nieuwkomersbekostiging ontvangen. Deze is afhankelijk van het aantal nieuwkomers op een school. De reguliere nieuwkomersbekostiging wordt 4 keer per jaar uitgekeerd op basis van 4 peildata. Op de website van DUO kunt u informatie vinden hoe deze nieuwkomersbekostiging werkt en wat de peildata zijn.⁶ Voor de nieuwkomersbekostiging op basis van vier peildata blijft de procedure via DUO hetzelfde.

Omdat het aantal Oekraïense leerlingen op een school snel kan veranderen, kunnen scholen vanaf nu maandelijks bijhouden aan hoeveel nieuwkomers ze lesgeven. Het gaat hierbij om alle nieuwkomers, dus niet alleen om Oekraïense leerlingen. De maatwerkbekostiging geldt in ieder geval voor 2022 en is met terugwerkende kracht ingegaan per 1 april. Het jaar 2022 wordt opgedeeld in twee tijdvakken. Wanneer u gedurende een tijdvak onderwijs heeft gegeven aan minstens 5 nieuwkomer-

sleerlingen meer dan op de peildatum daaraan voorafgaand, komt u in aanmerking voor maatwerkbekostiging. Na afloop van een tijdvak kunt u een aanvraag doen. De maatwerkbekostiging heeft geen effect op de reguliere nieuwkomersbekostiging. De maatwerkbekostiging staat nader toegelicht op www.rijksoverheid.nl/onderwijsvoor-oekraine, hier zijn ook de aanvraagformulieren te vinden.

3b: overige regelingen

Het ministerie van OCW werkt nog uit of mogelijk andere financiële regelingen kunnen worden getroffen, bijvoorbeeld op het gebied van leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting en ambulante begeleiding van leerlingen. Hierover zal in een volgende versie van deze handreiking meer informatie geboden worden.

Tip:

Op www.rijksoverheid.nl/onderwijsvoor-oekraine vindt u antwoord op veelgestelde vragen. Deze veelgestelde vragen worden voortdurend bijgewerkt. Uiteraard kunt u ook altijd contact opnemen met het ministerie van OCW via onderwijsvoor-oekraine@minocw.nl.

⁶ PO: <https://duo.nl/zakelijk/primair-onderwijs/bekostiging-en-subsidies/bijzondere-bekostiging/>

VO: <https://duo.nl/zakelijk/voortgezet-onderwijs/bekostiging-en-subsidies/aanvullende-bekostiging-vo/>

2. Governance: rolverdeling landelijk en lokaal

Het is belangrijk om het onderwijs aan Oekraïense vluchtelingkinderen in goede banen te leiden. Dit vraagt om een duidelijke rol- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen alle betrokken partijen. In dit hoofdstuk leest u meer over de richtlijnen ten aanzien van de sturing op landelijk, regionaal en lokaal niveau.

Landelijke rolverdeling

Het ministerie van OCW is stelselmatig verantwoordelijk voor het onderwijsaanbod aan alle kinderen in Nederland. Het ministerie is daarmee ook verantwoordelijk voor de afspraken die zich richten op de maatschappelijk gewenste resultaten ten aanzien van onderwijs aan vluchtelingen. Onder deze verantwoordelijkheid vallen ook de randvoorwaarden voor het opschalen van het nieuwkomersonderwijs, die nodig zijn als gevolg van de toename van Oekraïense vluchtelingkinderen. Dit betekent dat OCW deskundigheid moet leveren, het uitwisselen van ervaringen moet ondersteunen en gemeenten en scholen moet informeren. OCW heeft daarom de landelijke regie, stelt de kaders en biedt (financiële) ondersteuning. Het ministerie van OCW is verantwoordelijk voor het vaststellen van de kaders voor het bestaande (nieuwkomers)onderwijs en de tijdelijke onderwijsvoorzieningen. Dit omvat de inhoudelijke kaders en eisen op gebied van de kwaliteit van het onderwijsaanbod, administratie/registratie, veiligheid en inzet van het onderwijspersoneel. Deze kaders zijn opgenomen in deze handreiking en worden uitgewerkt in nadere regelgeving. Het ministerie van OCW biedt financiële ondersteuning in de vorm van (maatwerk in de) nieuwkomersbesteding po en vo en andere regelingen. Daarnaast ondersteunt en adviseert OCW gemeenten en scholen rondom regionale samenwerking en financiële vraagstukken. Hier heeft OCW regio-coördinatoren voor, die contact houden met gemeenten en schoolbesturen.

De inspectie ziet toe op de kwaliteit van het onderwijs.

De VNG vertegenwoordigt gemeenten op landelijk niveau. De VNG biedt informatie aan gemeenten en adviseert en ondersteunt hen.

De sectorraden (PO-Raad en VO-raad) vertegenwoordigen schoolbesturen op landelijk niveau. De sectorraden bevorderen de kwaliteit van het onderwijs door schoolbestuurders en schoolleiders te faciliteren bij het vervullen van hun taak.

LOWAN is de ondersteuningsorganisatie voor scholen en schoolbesturen op het gebied van nieuwkomersonderwijs. LOWAN adviseert als expertisecentrum scholen en schoolbesturen (onderwijs)inhoudelijk bij het opzetten van nieuwkomersonderwijs.

Organiseren van het onderwijs: lokale rolverdeling

De gemeente is verantwoordelijk voor de aanwezigheid van voldoende openbaar onderwijs, voor leerlingenvervoer, voor jeugdhulp en voor maatschappelijk werk. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van het onderwijs aan alle Oekraïense kinderen die in hun gemeente verblijven. De gemeente neemt het initiatief tot overleg daar waar nodig en pakt dit als regievoerder samen met schoolbesturen op en zorgt voor onderlinge afstemming. De gemeente is de organisatie die op lokaal niveau de regie neemt om de partijen rondom het onderwijs bij elkaar te brengen. Denk hierbij naast uiteraard de schoolbesturen ook aan cultuur-, sport- en welzijnsorganisaties. De gemeente zorgt daarnaast voor de randvoorwaarden zoals de huisvesting (incl. de eerste inrichting van het gebouw) en het leerlingenvervoer. Ook is zij verantwoordelijk voor (de aansluiting met) de jeugdzorg, maatschappelijk werk en voorschoolse educatie. De gemeente houdt in de gaten of de capaciteit van de bestaande onderwijsvoorzieningen toereikend is en of eventuele vervolgstappen nodig zijn. In de praktijk bepaalt de gemeente samen met het schoolbestuur en de school wat er nodig is voor het opzetten van onderwijs, door met elkaar in overleg te gaan en vast te stellen hoe deze zaken geregeld kunnen worden.

Schoolbesturen zijn in hun uitvoerende rol verantwoordelijk voor (de inhoud en kwaliteit van het) onderwijsaanbod. Schoolbesturen en scholen gaan over de inhoud van het onderwijsaanbod, het werven van bevoegd personeel en de onderwijsinhoud. Een schoolbestuur

schrijft leerlingen in en geeft onderwijs. Gemeenten en schoolbesturen werken samen, ook met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs, om in een regio voldoende aanbod te bieden.

Zoals eerder in de handreiking beschreven, kan er indien de bestaande mogelijkheden niet meer toereikend zijn (spoor 1), een tijdelijke onderwijsvoorziening worden ingericht (spoor2). Gemeenten nemen het initiatief voor overleg met schoolbesturen uit de regio, om gezamenlijk afspraken te maken over de wijze waarop het onderwijs wordt georganiseerd. Hierbij kunnen ook adviseurs van [LOWAN](#) worden geraadpleegd die ervaring hebben met het ondersteunen van dergelijke trajecten, evenals de regiocoördinatoren van OCW via onderwijsvoor-oekraine@minocw.nl of 06 15 03 82 81. Ook kan LOWAN informatie bieden over welke nieuwkomersvoorzieningen in de regio eventueel ambulante begeleiding kunnen bieden.

Een schoolbestuur (bij voorkeur het bestuur van een bestaande nieuwkomersschool of ISK) neemt onder regie van de gemeente de verantwoordelijkheid voor de inrichting en uitvoering van de tijdelijke onderwijsvoorziening en het onderwijsaanbod, in afstemming met de andere schoolbesturen uit de gemeente. Leerlingen worden ingeschreven bij dit bestuur en dit bestuur ontvangt de bekostiging voor deze leerlingen. Dit schoolbestuur stemt met andere organisaties (o.a. sport, cultuur en welzijn) en de gemeente af over de inzet van die organisaties. De gemeente kan hier een verbindende rol in vervullen, en faciliteren in de contacten. De uitvoerende rol omtrent de inhoud ligt bij het schoolbestuur. Het bestuur meldt bij het ministerie van OCW en de inspectie via onderwijsvooroekraine@minocw.nl dat er een tijdelijke voorziening wordt opgezet, maakt een plan en deelt deze binnen een maand na het starten van de voorziening ook met OCW (zie hoofdstuk 1). OCW houdt contact met gemeenten en schoolbesturen over de lokale en/of regionale samenwerking.

OCW heeft de regie in het stellen van kaders en bieden van financiële ondersteuning

- OCW stelt de inhoudelijke kaders en eisen vast op gebied van de kwaliteit van het onderwijsaanbod, administratie/registratie, veiligheid en inzet van het onderwijspersoneel.
- Het ministerie van OCW biedt financiële ondersteuning in de vorm van nieuwkomersbekostiging en andere regelingen
- Daarnaast ondersteunt en adviseert OCW gemeenten en scholen rondom regionale samenwerking en financiële vraagstukken. Hier worden door OCW regio-coördinatoren voor ingesteld, die contact houden met gemeenten en schoolbesturen.

Gemeente heeft de regie in het beschikbaar stellen van onderwijs

- De gemeente is verantwoordelijk voor de aanwezigheid van voldoende openbaar onderwijs.
- De gemeente houdt in de gaten of de capaciteit van de bestaande onderwijsvoorzieningen toereikend is.
- De gemeente neemt het initiatief om partijen (schoolbesturen en andere organisaties, zoals cultuur, sport en welzijnsorganisaties) bij elkaar te brengen.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de randvoorwaarden, zoals de huisvesting en het leerlingenvervoer.

Schoolbesturen en scholen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering

- Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het inhoudelijke onderwijsaanbod.
- Eén schoolbestuur neemt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van een eventuele tijdelijke onderwijsvoorziening. Hierbij kan afstemming worden gezocht met andere schoolbesturen in de buurt.
- Het schoolbestuur stemt met andere organisaties (o.a. cultuur, sport en welzijnsorganisaties) en de gemeente af of/hoe deze organisaties worden ingezet.

Escalatie: wat als er extra ondersteuning nodig is?

Bovenstaande rolverdeling biedt inzicht in de verantwoordelijkheden en verwachtingen van gemeenten en schoolbesturen. Mochten partijen er lokaal niet met elkaar uitkomen, dan kan de hulp worden ingeroepen van het ministerie van OCW, LOWAN, de sectorraden, de VNG en de inspectie van het Onderwijs. Hiervoor kan onderstaande volgorde worden gehanteerd:

1. De eerste stap

De gemeente initieert als regievoerder het gesprek met de uitvoerende schoolbesturen, om het onderwijs te organiseren.

2. Is er behoefte aan extra ondersteuning?

Neem als schoolbestuur of gemeente contact op met een regio-coördinator van OCW via onderwijsvooroukraine@minocw.nl om de mogelijkheden te bespreken.

3. Komt men er niet uit?

Dan wordt onder leiding van OCW de hulp ingeschakeld van meerdere betrokken partijen. Samen wordt gezien hoe knelpunten waar nog geen oplossing voor gevonden is, kunnen worden weggenomen.

Samenwerking tussen gemeenten: regionale aanpak

Gemeenten zijn en blijven verantwoordelijk voor het onderwijs aan alle (Oekraïense) kinderen die in hun gemeente verblijven. Een gemeente kan ook aansluiten bij andere gemeenten, om de organisatie gezamenlijk op te pakken. Er kan per regio bekeken worden wat nodig is. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat alle gemeenten uit een Veiligheidsregio of Jeugdregio met elkaar samenwerken, of dat gemeenten die al samenwerken rondom bestaande nieuwkomersscholen of ISK's of andere gecombineerde voorzieningen, samen de regie voeren. Het uitgangspunt is dat in een regio de gemeente waar een bestaande nieuwkomersvoorziening of ISK is gevestigd de leiding neemt, tenzij een andere constructie gezien de bestaande samenwerkingen logischer is.

3. Meer informatie

Ministerie van OCW

Voor meer informatie kunt u www.rijksoverheid.nl/onderwijsvooroekraine raadplegen. Daar is veel informatie te vinden over bijvoorbeeld het organiseren van lessen, het inzetten van leraren uit Oekraïne en over lesmateriaal. Hier zal ook altijd de laatste versie van deze handreiking te vinden zijn en nadere contactgegevens.

Verder kunt u bij vragen rechtstreeks contact opnemen met OCW via onderwijsvooroekraine@minocw.nl. OCW beschikt over regiocoördinatoren, speciaal voor onderwijs aan leerlingen uit Oekraïne, die met u mee kunnen denken over uw lokale aanpak en u kunnen helpen bij knelpunten. Zij zijn ook telefonisch te bereiken via 06 15 03 82 81.

Als u telefonisch contact op wilt nemen met het ministerie, dan kan dit via het rijksbrede telefoonnummer 1400. De medewerkers daar kunnen u helpen en wanneer zij het antwoord niet direct hebben, weten zij de antwoorden bij het ministerie van OCW te vinden.

LOWAN

LOWAN deelt op haar website veel informatie, lesmaterialen en veelgestelde vragen over het onderwijs aan Oekraïense vluchtelingen.

Voor het PO is dit: <https://www.lowan.nl/po/oekraïne/>
Voor het VO: <https://www.lowan.nl/vo/oekraïne/>

LOWAN heeft een helpdesk ingericht waar u met al uw vragen over nieuwkomersonderwijs terecht kunt. Stel uw vragen via helpdesk@lowanpo.nl en HelpdeskVO@lowan.nl.

Inspectie van het Onderwijs

Als u rechtstreeks contact op wilt nemen met de inspectie kan dit via het loket: <https://www.onderwijsinspectie.nl/contact>.

VNG

De VNG heeft een [Oekraïne-website](#) over de opvang van vluchtelingen, waarop de laatste informatie beschikbaar is.

Onderwerpen die in volgende versies van de handreiking aan bod zullen komen:

- Onderwijshuisvesting
- Leerlingenvervoer
- Mogelijke ambulante begeleiding vanuit bestaande nieuwkomersvoorzieningen
- Volwassenenonderwijs
- Kinderopvang/Voorschoolse educatie, buitenschoolse opvang (+ inzet personeel uit kinderopvangsector)
- Escalatie route